

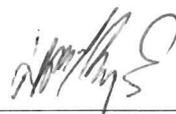
เสาวภาคณ์ เศวกนระธรรม 2550: การยอมรับของเกษตรกรต่อการกำหนดเขตส่งเสริม วนเกษตรในพื้นที่
ลุ่มน้ำ: กรณีศึกษาลุ่มน้ำห้วยแวง-คลองพืด จังหวัดตราด ปริญญาวิทยาศาสตรมหาบัณฑิต
(วนศาสตร์ชุมชน) สาขาวนศาสตร์ชุมชน โครงการสหวิทยาการระดับบัณฑิตศึกษา
ประธานกรรมการที่ปรึกษา: ผู้ช่วยศาสตราจารย์ฉัตรกุล จำริญพุกฤษ, Ph.D. 111 หน้า

การศึกษานี้ดำเนินการในพื้นที่ ลุ่มน้ำห้วยแวง-คลองพืด จ.ตราด ระหว่างวันที่ 6-9 เมษายน 2549 โดยมี
เป้าหมายเพื่อศึกษาการยอมรับต่อข้อเสนอการกำหนดเขตส่งเสริมวนเกษตรของเกษตรกรในพื้นที่ วิธีการศึกษา
แบ่งออกเป็น 2 ขั้นตอน ได้แก่ ขั้นตอนที่ 1 การกำหนดเขตส่งเสริมวนเกษตร และขั้นตอนที่ 2 เป็นการศึกษาการ
ยอมรับของเกษตรกรในพื้นที่ลุ่มน้ำต่อแนวทางการกำหนดเขตส่งเสริมวนเกษตร โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น
โดยใช้หน่วยลุ่มน้ำย่อยเป็นเกณฑ์ ได้จำนวนผู้ให้สัมภาษณ์จำนวน 120 ตัวอย่าง

ผลการศึกษาพบว่าพื้นที่ลุ่มน้ำห้วยแวง-คลองพืดมีเนื้อที่ 447.71 ตร.กม. แบ่งออกเป็นหน่วยลุ่มน้ำย่อย
ได้จำนวน 55 หน่วย ซึ่งมีขนาดตั้งแต่ 2.62-29.62 ตร.กม. กำหนดขนาดเขตพื้นที่ส่งเสริมวนเกษตรได้เท่ากับ
181.63 ตร.กม. ซึ่งมีการใช้ประโยชน์ที่ดินเป็นแบบวนเกษตร คิดเป็นร้อยละ 29.45 เป็นแบบไม้ใช้วนเกษตร คิด
เป็นร้อยละ 23.07 เป็นพื้นที่ป่าไม้ร้อยละ 45.9 และเป็นพื้นที่อื่นๆอีกร้อยละ 1.58 นอกจากนี้พบว่าเกษตรกร
ตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชายร้อยละ 55.9 มีอายุเฉลี่ย 45.27 ปี ส่วนใหญ่มีการศึกษาระดับประถมศึกษา ร้อยละ
68.6 มีภูมิลำเนาย้ายมาจากที่อื่นร้อยละ 58.6 มีสมาชิกครัวเรือนเฉลี่ย 4 คน ส่วนใหญ่เห็นด้วยกับการกำหนดเขต
ส่งเสริมวนเกษตรร้อยละ 52.5 การมีกองทุนสนับสนุนการใช้ที่ดินในเขตส่งเสริมร้อยละ 72.0 การสนับสนุนการใช้
ที่ดินในรูปแบบกลุ่มร้อยละ 74.6 และส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยกับการใช้มาตรการทางด้านภาษีเพื่อควบคุมการใช้
ที่ดินในเขตส่งเสริมอย่างไรก็ดี ส่วนใหญ่ยังไม่มั่นใจในความสำเร็จของการกำหนดเขตส่งเสริมซึ่งดำเนินการ
โดยรัฐ สำหรับปัจจัยที่มีผลต่อการยอมรับการกำหนดเขตส่งเสริม ได้แก่ ระดับการรับรู้ปัญหาของการใช้ที่ดิน
และความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการใช้ที่ดินที่เหมาะสมของเกษตรกร

สำหรับข้อเสนอแนะจากการศึกษานี้ ได้แก่ การเสนอให้รัฐดำเนินโครงการวางแผนการใช้ที่ดินใน
ระบบของลุ่มน้ำ โดยให้ทุกหน่วยประกอบด้วยที่ดินวนเกษตร เพื่ออนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและส่งเสริมให้ราษฎรได้
ศึกษาปัญหาการใช้ที่ดินในพื้นที่ และให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้ที่ดินที่เหมาะสม นอกจากรัฐควรสร้างระบบหัวใจ
ให้เกิดการใช้ที่ดินในระบบวนเกษตรในเขตส่งเสริม

เสาวภาคณ์ เศวกนระธรรม
ลายมือชื่อนิติสด

ลายมือชื่อประธานกรรมการ

27 เม.ย. 50